

**Notat om Region Midtjyllands
langfristede gæld og
nettorenteudgifter
i 2016-2019**

1.1 Indledning

Der bliver hvert år ved budgetlægningen lavet et notat, som redegør for regionens langfristede gæld og nettorenteudgifter, og indeværende notat redegør for perioden 2016-2019.

Ved indgangen til 2016 vil Region Midtjylland forventelig have en almindelig langfristet gæld på 4,3 mia. kr.¹. I perioden 2016-2019 vil gælden blive konsolideret med 129,0 mio. kr. årligt og være på ca. 3,8 mia. kr. ved udgangen af 2019².

Alt imens, at den almindelige langfristede gæld falder, vil regionen i perioden 2016-2019 midlertidigt have behov for låneoptag til de nye hospitalsbyggerier. Med lånefinansieringen af kvalitetsfundsprojekterne vil regionen primo 2016 have en langfristet gæld på 5,5 mia. kr. og stigende til 5,9 mia. kr. ved udgangen af 2019, når der er indregnet et nettosalgsprovenu på 390 mio. kr. i 2017 fra salget af Tage Hansens Gade og en egenfinansiering på 209,1 mio. kr. i 2019.

Nedenstående tabel opsummerer de vigtigste nøgletal for den langfristede gæld og nettorenteudgifter, som efterfølgende bliver beskrevet i notatet.

Tabel 1. Nøgletal for den langfristede gæld i 2016-2019 og nettorenteudgifter i 2016

Mio. kr.	Budget 2016	Budgetoverslagsår		
		2017	2018	2019
Almindelig langfristet gæld, primo	4.291,7	4.138,1	4.009,5	3.887,7
Gæld kvalitetsfundsprojekterne, primo (1)	1.256,4	1.659,9	1.812,5	1.982,0
Langfristet gæld i alt, primo	5.548,1	5.798,0	5.822,0	5.869,7
Nettolåneoptag (2)	249,8	24,0	47,7	37,6
Langfristet gæld i alt, ultimo (3)	5.798,0	5.822,0	5.869,7	5.907,2
Nettorenteudgifter i alt:	62,5			
heraf til sundhed	53,6			
heraf til socialområdet	7,7			
heraf til regional udvikling	1,2			

(1) I gælden til kvalitetsfundsprojekter er der modregnet for afdrag på lånene til energinvesteringer fra 2017, og tallene er derfor forskellige fra tabel 5. (2) Nettolåneoptaget er lån til hospitalsbyggerierne og lån til refinansiering af afdrag i 2016-2019, mens årets afdrag på den almindelige gæld er fratrukket. Ligeledes er nettosalgsindtægten på 390 mio. kr. fra Tage Hansens Gade i 2017 fratrukket og regionens egenfinansiering til nedbringelse af lån på 209,1 mio. kr. i 2019 fratrukket. (3) Ultimo 2019 består den langfristede gæld på i alt 5.907,2 mio. kr. af almindelig langfristet gæld på 3.776,2 mio. kr. og gæld vedr. kvalitetsfundsprojekterne på 2.131,0 mio. kr.

Hovedparten af låneoptaget til de nye hospitalsbyggerier vil blive indfriet med salgsindtægterne fra de ledige hospitalsmatrikler, og den første større salgsindtægt kommer i 2017 fra salget af Tage Hansens Gade, hvor der er et forventet nettosalgsprovenu på 390 mio. kr. Salgsindtægterne fra de øvrige hospitalsmatrikler vil blive indarbejdet, når der er indgået aftale om salg.

Lånene til hospitalsbyggerierne bliver hjemtaget med variabel rente, da lånene vil blive indfriet efter en kort årrække. Det betyder, at regionens andel af lån med variabel rente vil stige i en periode. Der er en forventning om, at 57 % af regionens langfristede gæld på 5,5 mia. kr. er med variabel rente primo 2016. Det har derfor stor betydning for renteudgifterne, hvad der sker på de finansielle markeder med hensyn til renterne.

I 2015 er de danske renter blevet historisk lave, i februar 2015 sænkede Nationalbanken renten på indskudsbeviser, så denne rente kom på -0,75 %. Den negative rente har haft en afsmittende

¹ Den almindelige langfristede gæld er eksklusiv leasing og lån til de nye sygehusbyggerier.

² Den langfristede gæld ultimo 2019 er 5,9 mia. kr., hvoraf den alm. langfristede gæld er 3,8 mia. kr. og gælden vedr. kvalitetsfundsprojekterne er 2,1 mia. kr.

effekt på mange renter, og for Region Midtjylland er de historisk lave renter en fordel, da regionen har en overvægt af lån med variabel rente, og et midlertidigt stort behov for lånefinansiering som følge af hospitalsbyggerierne. I juni 2015 har regionen optaget et lån på 345,4 mio. kr. til kvalitetsfondsprojektet i Aarhus med en negativ variabel rente, og derfor får regionen sidst på året i 2015 en renteindtægt på 0,2 mio. kr. vedrørende dette lån.

Meget tyder på, at renterne fortsat vil være lave i en årrække, og med det udgangspunkt er der i forslaget til rentebudgettet for 2016 indarbejdet en sikkerhedsmargen på ca. 0,50 % i forhold til det variable renteniveau i august 2015. På baggrund af denne forudsætning er renteudgiften for 2016 beregnet til 83,5 mio. kr. og renteindtægterne til 21 mio. kr., og dermed bliver budgetforslaget for nettorenteudgifterne i 2016 på 62,5 mio. kr.. Nettorenteudgifterne på 62,5 mio. kr. vil blive finansieret med 7,7 mio. kr. fra socialområdet, 1,2 mio. kr. fra det regionale område og 53,6 mio. kr. fra sundhedsområdet.

Der er i dette notat lavet en afgrænsning af den langfristede gæld, så den ikke indeholder leasinggælden, da finansieringen af de årlige leasingydelser indgår i driftsbudgetterne.

1.2 Regionens langfristede gæld i 2016

Region Midtjylland vil ved indgangen til 2016 have en almindelig langfristet gæld på 4,3 mia. kr., men med lånefinansieringen af kvalitetsfondsprojekterne vil regionen primo 2016 have en langfristet gæld på 5,5 mia. kr., jf. tabel 2.

Regionens langfristede gæld primo 2016 består af en ordinær gæld på 4,1 mia. kr., gæld vedrørende udskudt skat på 0,2 mia. kr., som er rente- og afdragsfri, og lån til kvalitetsfondsprojekterne på 1,3 mia. kr.

Det indgår i forudsætningerne for budgettet i 2016, at regionen hjemtager lån på 138,6 mio. kr. til refinansiering af afdrag og lån på samlet 403,5 mio. kr. til kvalitetsfondsprojekterne Det Nye hospital i Vest og til Regionshospitalet Viborg. Der er i alt forudsat låneoptag i 2016 på 542,1 mio. kr.

Tabel 2. Langfristet gæld i 2016 (ekskl. leasinggæld)

Mio. kr.	Lang gæld primo 2016	Nye lån i 2016	Afdrag i 2016	Lang gæld ultimo 2016
Nuværende gæld:				
Ordinær gæld	4.058,3		292,2	3.766,1
Lån vedr. udskudt skat	233,4			233,4
Lån til kvalitetsfondsprojekterne	1.256,4			1.256,4
I alt, nuværende gæld	5.548,1	0,0	292,2	5.255,9
Ny gæld:				
Lån til refinansiering af afdrag		138,6		138,6
Lån til kvalitetsfondsprojekterne		403,5		403,5
I alt	5.548,1	542,1	292,2	5.798,0

Den langfristede gæld vil ved udgangen af 2016 være på 5,8 mia. kr., når det er forudsat, at der bliver optaget nye lån for 542,1 mio. kr. i 2016, og der bliver betalt afdrag for 292,2 mio. kr. Generelt er afdragene beregnet ud fra vilkårene for de enkelte lån.

1.3 Sammenligning af regionens gennemsnitlige gæld

Region Midtjylland har i sammenligning med de andre regioner i flere år haft en gennemsnitlig langfristet gæld. Som følge af de midlertidige låneoptag til kvalitetsfondsprojekterne er Region Midtjyllands langfristede gæld ved indgangen til 2015 lidt over gennemsnittet.

For regionerne er den langfristede gæld ultimo 2014 i gennemsnit på 3.244 kr. pr. indbygger, og Region Midtjyllands langfristede gæld er på 3.652 kr. pr. indbygger. Med en forskel på 408 kr. pr. indbygger er det lige over gennemsnittet, jf. tabel 3. Region Midtjyllands gæld er primo 2014 omtrent på gennemsnittet.

Tabel 3. Langfristet gæld pr. indbygger primo 2014 og ultimo 2014

	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	Gennemsnit
Gæld pr. indbygger primo 2014	2.787	4.262	2.341	3.229	3.197	3.163
Gæld pr. indbygger ultimo 2014	2.762	4.191	2.292	3.652	3.324	3.244

Kilde: Tallene for langfristet gæld (ekskl. leasing) er fra Danmarks statistik. Befolkningstallet er fra Social- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal og optalt pr. 1/1 2015

Region Syddanmark er med en gæld ultimo 2014 på 2.292 kr. pr. indbygger den region med mindst gæld pr. indbygger, mens Region Sjælland med en gæld på 4.191 kr. pr. indbygger er den region med mest gæld pr. indbygger.

Region Midtjyllands langfristede gæld er i 2014 lidt større end den gennemsnitlige gæld for regionerne, men til gengæld er renten på gælden lavere end den gennemsnitlige rente på regionernes langfristede gæld. Region Midtjylland betaler ultimo 2014 i gennemsnit 2,0 % p.a. på den langfristede gæld, og det er 0,6 procentpoint under gennemsnittet for alle regioner, jf. tabel 4. Region Midtjyllands gennemsnitlige rente på den langfristede gæld er ultimo 2014 steget lidt fra ultimo 2013, og det skyldes, at regionens to gældsplejeaftaler i 2014 ikke leverer samme tilfredsstillende resultat som i 2013.

Tabel 4. Beregnet gennemsnitlig rente på regionernes langfristede gæld primo og ultimo 2014

	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	Gennemsnit
Primo 2014	1,9 %	2,8 %	3,9 %	1,6 %	3,5 %	2,9 %
Ultimo 2014	1,6 %	3,1 %	3,2 %	2,0 %	2,9 %	2,6 %

Kilde: Tallene for renteudgifterne på regionernes langfristede gæld (ekskl. leasing) og den langfristede gæld (ekskl. leasing) er fra Danmarks Statistik.

Region Syddanmark er med en gennemsnitlig rente på 3,2 % den region, som betaler den højeste rente på den langfristede gæld, mens Region Hovedstaden med en gennemsnitlig rente på 1,6 % har den forholdsvis laveste rente ultimo 2014.

1.4 Udviklingen i regionens langfristede gæld i 2016-2019

Der er en forventning om, at regionens almindelige langfristede gæld vil falde med gennemsnitligt 129,0 mio. kr. i perioden 2016-2019 og dermed løbende blive konsolideret og være på 3,8 mia. kr. ultimo 2019, når der bliver set bort fra låneoptag til kvalitetsfondsprojekterne.

I perioden 2016-2019 vil regionen imidlertid have behov for låneoptag til de nye hospitalsbyggerier. Omfanget af låneoptaget fremgår af finansieringsprofilerne fra Sundheds- og Ældreministeriet fra juli 2015 for Det Nye Universitetshospital i Aarhus, Regionshospitalet Viborg og Det Nye hospital i Vest.

Med udgangspunkt i finansieringsprofilerne vil regionen optage lån for samlet 2,8 mia. kr. til Det Nye Universitetshospital i Aarhus, Det Nye hospital i Vest og ombygningen på Regionshospitalet i Viborg i perioden 2014-2019, jf. tabel 5.

Tabel 5. Lån til kvalitetsfundsprojekterne i perioden 2014-2019

Mio. kr., 2015- Pris- og lønniveau	Låneoptag 2014-2015	Budget 2016	Budgetoverslagsår			I alt
			2017	2018	2019	
Lån til kvalitetsfundsprojekter (1)	1.052,4	403,5	0,0	0,0	0,0	1.455,9
Udvidet låneadgang til kvalitetsfundsprojekter	0,0	0,0	563,0	212,5	409,4	1.184,8
Lån til energiinvesteringer	204,0	0	0,0	0,0	0,0	204,0
Lån til kvalitetsfundsprojekter i alt	1.256,4	403,5	563,0	212,5	409,4	2.844,7
Nettosalgssprovenu til nedbringelse af lån	0,0	0	-390,0	0,0	0,0	- 390,0
Egenfinansiering til nedbringelse af lån	0,0	0	0,0	0,0	-209,1	- 209,0
Nettolåneoptag til kvalitetsfundsprojekter i alt	1.256,4	403,5	173,0	212,5	200,3	2.245,6
Akkumuleret låneoptag til kvalitetsfundsprojekter	1.256,4	1.659,9	1.832,9	2.045,4	2.245,7	2.245,7
Renter til kvalitetsfundsprojekter (2)	0,6	5,5	19,1	27,8	30,9	83,9

(1) Låneomfanget er beregnet på baggrund af finansieringsprofilerne for DNU, DNV og RHV fra juli 2015. (2) I renteudgifterne er der indregnet en sikkerhedsmargin på ca. 0,50 % i forhold til renteniveauet i august 2015.

Regionen har fra 2014 optaget lån til kvalitetsfundsprojekterne, da en del af finansieringen af de nye hospitalsbyggerier skal ske via lån. Lånene til kvalitetsfundsprojekterne på i alt 1,5 mia. kr. i perioden 2014-2019 vil blive hjemtaget som afdragsfrie lån, da de bliver indfriet i takt med, at salgsindtægterne fra de ledige hospitalsmatrikler kommer. Den første større salgsindtægt kommer i 2017 fra salget af Tage Hansens Gade, hvor der er et forventet nettosalgsprovenu på 390 mio. kr. Salgsindtægterne fra de øvrige hospitalsmatrikler vil blive indarbejdet, når der er indgået aftale om salg

Fra 2017 vil regionen få udvidet låneadgang til kvalitetsfundsprojekterne for at få finansieringen til at hænge sammen. Den udvidede låneadgang på i alt 1,2 mia. kr. vil kun blive delvis indfriet af salgsprovenuet fra hospitalsmatriklerne, mens den resterende andel vil blive indfriet med regionens egenfinansiering til kvalitetsfundsprojekterne fra 2019 og nogle år frem. I finansieringsprofilerne er det forudsat, at regionen i 2019 bruger egenfinansiering på 209,1 mio. kr. til nedbringelse af lån.

Regionen har derudover fået mulighed for i 2015 at optage lån på i alt 0,2 mia. kr. til energiinvesteringer i kvalitetsfundsprojekterne, og ydelserne på disse lån vil blive finansieret via energibesparelserne på de nye hospitaler og bliver indarbejdet i regionens budget for 2017.

Størrelsen på renteudgifterne på lånene til hospitalsbyggerierne vil afhænge af renteniveauet, det endelige låneomfang og tidspunktet for indbetalingerne af salgsindtægterne for hospitalsmatriklerne. I renteudgifterne til lånene er der i tabel 5 indregnet en sikkerhedsmargin på ca. 0,50 % i forhold til renteniveauet i august 2015, og med denne forudsætning er renteudgifterne til kvalitetsfundsprojekterne budgetteret til 5,5 mio. kr. i 2016 stigende til 30,9 mio. kr. i 2019.

Med lånene til kvalitetsfundsprojekterne vil regionen primo 2016 have en langfristet gæld på 5,5 mia. kr., og den lange gæld vil midlertidigt vokse til 5,9 mia. kr. ved udgangen af 2019, når der bliver indregnet et nettosalgsprovenu på 390 mio. kr. i 2017 fra salget af Tage Hansens Gade og en egenfinansiering på 209,1 mio. kr. i 2019, jf. tabel 6.

Tabel 6. Forventet langfristet gæld, nye lån og afdrag i mio. kr. i perioden 2016-2019

Mio. kr., 2015- Pris- og lønniveau	Budget 2016	Budgetoverslagsår		
		2017	2018	2019
Langfristet gæld, primo	5.548,1	5.798,0	5.822,0	5.869,6
Afdrag	292,3	298,0	329,5	325,4
Finansiering af afdragene:				
-Socialområdet (1)	22,8	22,8	22,8	22,8
-Hospitalernes driftsbudgetter (el-projekter)	16,1	37,0	37,4	37,9
-Sundhedsområdet	106,4	80,6	95,6	92,9
-Regional udvikling	8,3	8,6	8,8	9,1
-Lån til afdrag (refinansiering)	138,6	149,0	164,7	162,7
Finansiering i alt:	292,3	298,0	329,5	325,3
Nettosalgssprovenu til nedbringelse af lån	-	390,0	-	-
Egenfinansiering til nedbringelse af lån	-	-	-	209,1
Nye ordinære lån (2)	138,6	149,0	164,7	162,7
Nye lån til kvalitetsfundsprojektet	403,5	563,0	212,5	409,4
Langfristet gæld ultimo	5.798,0	5.822,0	5.869,7	5.907,3

(1) Det er forudsat, at Socialområdet hvert år betaler 22,8 mio. kr. til afdrag, men beløbet vil ændre sig i forhold til områdets aktivmasse.

(2) I 2016-2019 er det forudsat, at der bliver optaget lån til refinansiering af afdrag.

Der vil i perioden 2016-2019 være årlige udgifter til afdrag på gennemsnitlig ca. 311 mio. kr.

I økonomiaftalen for 2016 er der afsat en lånepulje på 650 mio. kr. til refinansiering af regionale afdrag. Det er forudsat i dette notat, at Region Midtjylland i 2016 og i de følgende år får adgang til at låne til omtrent halvdelen af afdragene. Eftersom halvdelen af regionens afdrag ikke er forudsat lånefinansieret i perioden 2016-2019, vil regionens almindelige langfristede gæld falde med gennemsnitlig 129,0 mio. kr. årligt i årene fremover, mens regionens samlede gæld vil stige som følge af de midlertidige lån til kvalitetsfundsprojekterne.

1.5 Regionens nettorenteudgifter

De danske renter har i flere år været historisk lave, og i februar 2015 sænkede Nationalbanken renten på indskudsbeviser, så denne rente kom på -0,75 %. Den negative rente har haft en afsmittende effekt på mange renter, herunder bl.a. renterne på lån med variabel rente, som har været negative, og nogle er det fortsat.

For Region Midtjylland er de historisk lave renter en fordel, da regionen har en overvægt af lån med variabel rente, og i disse år har regionen desuden behov for yderligere lånefinansiering som følge af sygehusbyggerierne. Det kan i den sammenhæng nævnes, at regionen i juni 2015 har optaget et lån på 345,4 mio. kr. til kvalitetsfundsprojektet i Aarhus med en negativ variabel rente, og derfor får regionen sidst på året i 2015 en renteindtægt på 0,2 mio. kr. vedrørende dette lån.

Regionens andel af lån med variabel rente vil stige fra 2015 til 2016, da det er forudsat, at de almindelige lån til hospitalsbyggerierne vil blive hjemtaget med variabel rente. Der er en forventning om, at 57 % af regionens langfristede gæld på 5,5 mia. kr. primo 2016 er med variabel rente og 43 % er med fast rente, jf. tabel 7.

Tabel 7. Den politisk fastsatte ramme for gældsplejen og den forventede fordeling primo 2016

Rentetype	Politisk fastsat ramme: Andel af gælden skal minimum være på	Politisk fastsat ramme: Andel af gælden skal maksimum være på	Den forventede fordeling af gælden primo 2016
Variabel rente	25 %	75 %	57 %
Fast rente	25 %	75 %	43 %

Notat om Region Midtjyllands langfristede gæld og renteudgifter

Den forventede fordeling primo 2016 opfylder den finansielle politik, hvor andelen af lån med fast rente skal udgøre mellem 25 % og 75 % af gælden, og andelen af lån med variabel rente må udgøre mellem 25 % og 75 % af gælden.

Med et midlertidigt stort lånebehov og en stigende andel lån med variabel rente har det stor betydning for renteudgifterne, hvad der sker på de finansielle markeder. I henhold til de langsigtede modeller for renteudvikling, som administrationen kigger på, så tyder meget på, at renterne fortsat vil være lave i en årrække. Og med det udgangspunkt er der beregnet forskellige rentescenarier, som viser, hvad renteændringer på 0,25 – 2 procentpoint i forhold til det nuværende renteniveau betyder for regionens renteudgifter, jf. tabel 8.

Tabel 8. Renteudgiften i mio. kr. i 2016-2019 afhængig af udviklingen i den variable rente

Renteudgifter i mio. kr. (1)	2016	2017	2018	2019
Ved gennemsnitlig variabel rente på 0,02 %, august 2015	67,3	77,1	85,0	87,1
Renteændring på 0,25 procent point (gns. var. rente på 0,27 %)	75,5	86,9	95,0	97,4
Renteændring på 0,50 procent point (gns. var. rente på 0,52 %)	83,5	96,7	104,9	107,5
Renteændring på 0,75 procent point (gns. var. rente på 0,97 %)	91,7	106,6	115,0	117,9
Renteændring på 1,0 procent point (gns. var. rente på 1,02 %)	99,8	116,5	125,0	128,2
Renteændring på 1,25 procent point (gns. var. rente på 1,27 %)	108,0	126,3	135,0	138,5
Renteændring på 1,5 procent point (gns. var. rente på 1,52 %)	116,1	136,1	145,0	148,7
Renteændring på 2,0 procent point (gns. var. rente på 2,02 %)	132,3	155,8	165,0	169,3

(1) Renteudgifterne i tabellen er inkl. renter vedr. lån til kvalitetsfundsprojekterne, men ekskl. renter til lån vedr. leasing. Renteændringen er i forhold til renteniveauet i august 2015

På den del af regionens langfristede gæld, som har variabel rente, er den gennemsnitlige rente i på nuværende tidspunkt på 0,02 % (august 2015), hvilket er et meget lavt niveau. For at have en lille buffer til rentesving i 2016, så foreslås det, at regionen i 2016 indarbejder en sikkerhedsmargin på 0,50 procentpoint i forhold til renteniveauet i august 2015.

En sikkerhedsmargin på 0,50 procentpoint i forhold til renteniveauet i august 2015 vil svare til, at renten på de variabelt forrentede lån i gennemsnit vil være på ca. 0,52 % p.a., og give regionen en renteudgift på 83,5 mio. kr. i 2016.

For Region Midtjylland giver de lave danske renter lavere renteudgifter, men de betyder også lavere renteindtægter fra regionens formue. De historisk lave renter betyder, at regionen løbende skal tilpasse sig, da regionen i perioder får negativ rente ved almindelig indskud i banken og positiv rente ved træk på kreditten i banken. Det resulterer i anden måde at optimere regionens formue- og gældspleje end i de foregående år. I forslaget til budgettet for 2016 er der indarbejdet en forudsætning om, at regionen sammenlagt får en renteindtægt på 21 mio. kr.

Med en forudsætning om renteudgifter på 83,5 mio. kr. og renteindtægter på 21 mio. kr. bliver regionens nettorenteudgifter på 62,5 mio. kr. i 2016. Nettorenteudgifterne bliver fordelt på de tre finansieringskredsløb i Region Midtjylland, jf. tabel 9.

Tabel 9. Fordeling af nettorenteudgifter i 2016

Mio. kr.	Beløb til fordeling	Sundhed	Social og Specialund.	Regional Udvikling	I alt
Nettorenteudgifter	62,5	53,6	7,7	1,2	62,5
Fordeling af nettorenter i 2015		53,6	7,7	1,2	62,5
Fordelingsnøgle mlm. Sundhed og Regional Udvikling (1)		97,8%		2,2%	100,0%

(1) Fordelingsnøglen er beregnet i forhold til områdernes andel af driftsresultatet før finansiering. Renteudgifterne til lån til kvalitetsfundsprojekterne går forlods til sundhedsområdet.

Nettorenteudgifterne på 62,5 mio. kr. vil blive finansieret med 7,7 mio. kr. fra socialområdet, 1,2 mio. kr. fra det regionale område og 53,6 mio. kr. fra sundhedsområdet.